

A n e t r æ e t

Nr.3 / september 2008

ISSN: 1603 - 0281

Bornholms Slægts- og Lokalhistoriske Forening

Indhold

Side 3

- **Formanden har ordet**
- **Webmasterens hjørne**

Side 4

- **Referater fra sidst**

Side 5

- **Generationsforskydning.**

Side 7

- **Siger et billede noget?**
- **Havnegade 19, Allinge**

Side 9

- **Dødeblade i København**

Side 10

Hvad hed vi på Bornholm – i 1600-tallet

Side 15

- **Konkurrencen**

Side 16

- **Bestyrelsen**

Tillægget vinterens program

Kære medlemmer!

BSLF har igen mistet en af foreningens meget aktive og produktive medlemmer.

Aage Kure sov stille ind i sit hjem den 22. maj efter længere tids kræftsygdom.

Aage har ikke været så aktiv det sidste års tid, da kræften langsomt tog kræfterne fra ham, men inden da var han meget engageret i at opdatere sin onkels værk, Kures Gårdregister, som de fleste nok kender når man forsker i sine bornholmske aner.

Derudover havde Aage en fantastisk viden om Bornholms historie og samlet en kæmpe viden om Nordbornholm, som han havde skrevet mange hæfter om.

Ære være Aage Kures minde.

På vegne af bestyrelsen og foreningen
Næstformand/Redaktør Hans Ressel

Torsdag d. 25/9 2008	"Flåden omkring Christiansø"
Onsdag d. 8/10 2008	Arkivaften
Torsdag d. 23/10 2008	Hvordan bruger man Bornholms slægtssøgning?.
Onsdag d. 5/11 2008	Arkivaften
Onsdag d. 12/11 2008	"Hvad biblioteket kan hjælpe slægtsforskere med"
Onsdag d. 26/11 2008	Arkivaften
Onsdag d. 3/12-2008	Julearrangementet

Forsidebillede: Havnegade 19, i Allinge, se artikel side 16.

➤ **Formanden har ordet**

Foreningens bestyrelse har nu lagt programmet for den kommende sæson, og de, der har haft mulighed for at komme med på en bustur til landsarkivet i Odense, håber jeg får en god oplevelse.

Det er altid svært at tilfredsstille alle, men jeg håber at nogle af foredragene falder i jeres smag.

Når vi nu efter en god sommer tager fat på slægtsforskningen igen, er der jo nok nogle af jer som leder efter nye muligheder på internettet, og mange af jer som har slægtslinjer andre steder i Danmark har nok også opdaget at folketællingerne langsomt, men sikkert er kommet frem til 1916, og at kirkebøgerne nogle steder er nået frem til 1925 og lidt længere.

Men skal vi ud over Danmarks grænser begynder det som regel at koste nogle penge, og da vi jo er blevet forvante herhjemme ønsker vi det helst gratis. De store søgedatabaser i udlandet vil jo gerne have penge for deres arbejde. En af dem kender nogle af jer nok: www.Ancestry.com betaler man nok, kan man også få avisudskrift som i teksten indeholder det navn, som man søger på. Både USA og Tyskland har disse muligheder. Men måske er det ikke dér i har slægtsaner, så spørgsmålet er om der findes andre lande hvor man kan søge uden at det koster!

Mormonerne har lavet en ny database hvor der måske er muligheder, da det er vital records, så prøv denne: <http://pilot.familysearch.org/recordsearch/start>. I hvertfald er der også fra Tyskland, Frankrig, Mexico og Norge m.fl., - Skulle i have anet der er udvandret mellem 1893 og 1960 via England så prøv denne hjemmeside: www.findmypast. Så jeg vil blot ønske jer god jagt!

Frants Bøving, formand

➤ **Webmasterens hjørne**

På websitet er der ikke sket nogen synlige ændringer.

Dog er der lavet en ny facilitet til et par i bestyrelsen, så de nemmere kan administrere hvem der har bestilt og betalt vores harddisk, eller data til eget medie.

Philip Kofoed, webmaster

➤ **Harddisken**

Siden sidste blad er der kommet en lille opdatering 8. Der tilføjes 4 manglende kirkebogssider. Desuden omdøbes en del forkert navngivne mapper, og der slettes nogen fil-dubletter.

Opdateringen fylder så lidt, at den

kun kan fås via websitet, ikke på CD. Vi er nogen stykker der har hentet et par af de nyere folketællinger. De vil senere blive gjort tilgængelige som opdateringer.

Lige nu er vi ved at beskære de enkelte filer. Mange sider indeholder kun information på den øverste del. Alt det tomme skæres væk, så pladskravet kan begrænses. Pladskravet kan i mange tilfælde mere end halveres, vigtigt når det skal hentes over nettet.

Der er blevet indsendt et par smårettelser. Hvis nogen har mere, så send det til mig på adressen wm@bslf.dk

Philip Kofoed

➤ Bornholmske billeder 2009.

Nu er kalenderen for 2009 fra Bornholms Lokalhistoriske Arkiv udkommet.

Temaet er denne gang "Turismen på Bornholm".

Medlemmer af BSLF kan købe kalenderen til en rabatpris på 60,- + evt. forsendelse, normalpris 90,-. Kalenderen kan kun købes til rabatpris på Bornholms Centralbibliotek, opgiv dit medlems nr. i BSLF.

➤ Referater siden sidst

Foreningen var samlet den 5. april til Internet slægtsforskerdag i arkivet på Bornholms Centralbibliotek.

Vi var omkring 20 personer der samledes i arkivet for, at få hjælp af vores svenske venner som også var forsamlet på deres arkiv nemlig Lunds landsarkiv også kaldet Arkivcentrum Syd.

De var knap så mange som os her på Bornholm, så deres antal spørgsmål var der ikke så mange af set i lyset af hvor mange vi kunne sende til dem.

De fik meget hjælp her fra Bornholm, da vi var mange i arkivet som kunne slå op i arkivalierne her på øen, der var kun ganske få spørgsmål vi ikke kunne klare. Og et af dem giver jeg vider til jer kære læser af bladet, det gælder om foreningen kunne skaffe et billede af en stol lavet af en svensker her på Bornholm. (Önskar en bild/fotografi på en så kallad Klapp-stol". Johan Peter Klapp, född 1854 24/10 - död 1929 7/12. Snedkermester på Stapelsträde, Rönne, Bornholm)

Så hvis der er en eller flere i foreningen der kender noget eller har hørt om denne stol så hører vi gerne fra jer.

Foreningen sendte over 30 spørgsmål hvoraf de fleste fik svar i løbet af et par dage, nogle var positive andre var negative, sådan er det når man slægtsforsker, man får ikke altid det svar man ønsker.

Men alt i alt var det en god lørdag vi tilbragte i arkivet.

Redaktøren Hans Ressel

➤ Generationsforskydning.

Nedenstående historie, der stammer fra 'Nyhedsbrev fra Lokalhistorisk forening i Tønder kommune' foråret 2008, er hjembragt af Jørgen Petersen og bringes her i Anetræet efter aftale med Tønder-foreningens formand. Jørgen har udeladt et par billeder og enkelte detaljer om den omtalte forretnings ejerforhold og matrikulering. I teksten bruges det (muligvis) sønderjyske udtryk 'sin', hvor man på rigsdansk i nogle tilfælde nok ville anvende ordet 'hans'.

Historien om en Tønder-borger, der ved sit giftermål, fik sin bestemor til svigermor.

Af Siegfred Lorentzen, Tønder.

En meget anset og velrenommeret isenkramhandel i sidste halvdel af

det 19. århundrede var den forretning i Vestergade 4, dengang Süd West Quartier 94/95 som blev grundlagt af H. P. Kraus i 1852.

Slægten Kraus dukkede op her som landmænd i 1700 tallet, indvandret fra egnen omkring

Frankfurt som såkaldte "kartoffelty-skere", det vil sige folk, der var indstillet på opdyrkning af hedejord under barske forhold. Som nævnt var det H.P.Kraus, en efterkommer af indvandrerfamilien, der fik startet denne vist nok første isenkræmmerforretning i Tønder.

Hans Friedrich Petersen Kraus, var født i 1816 og blev gift med Mathilde Henriette Louise Henningsen. De fik en datter, Henriette Marie Kraus. Faderen døde dog i 1855, 3 år efter forretningens grundlæggelse, og det uden at efterlade sig en søn, der kunne have overtaget forretningen, der nu videreførtes af enken.

I 1858 giftede dette enebarn sig med Ernst Daniel Nagel, en ung mand, der var bogbinder og havde ry for at se lidt let på tilværelsen og sine forpligtelser. Dette behagede slet ikke pigens moder, der anså sin svigersøn som en, der efter hendes mening alene tragtede efter at sætte sig i en solid og sikker rede. Hun gjorde så kort og godt det at gifte sig med husets forretningsfører i forventning

om, at der nu var chancer for at en søn og arving kunne blive født. Hun var på det tidspunkt 43 år.

Dette ægteskab med forretningsføreren Hans Petersen bar frugt. Hun fødte dog ingen søn, sådan som hun havde ønsket, men derimod en datter, som fik navnet Catharina Friederike H. L. P. Kraus, idet faderen havde antaget navnet Kraus og nu kaldte sig Hans Petersen Kraus. Hun var dermed halvsøster til Henriette Nagel, der var 21 år ældre. Tre år efter fik denne Henriette Nagel en søn, som forældrene gav navnet Carl Friederich Nagel. Denne dreng var dermed nevø til sin treårige moster Catharina Friederike.

Skæbnen ville så at de to, tante og nevø fandt hinanden, giftede sig og fik en søn, der fik navn efter faderen Carl Friederich Nagel. Dermed var forvirringen i familiesammenhængen fuldkommen, idet

Nevøen Carl Friederich Nagel giftede sig med sin tante (moster) Cartharina.

Catharinas halvsøster Henriette blev brudens svigermor.

Catharinas mor blev hendes bedstemor og fra Carl Friederich Nagels side blev

Bedstemoderen sin svigermor.
Sin egen mor blev sin svigerinde og

Svigerfaderen Hans Petersen blev sin stedbedstefar.

For den efterfølgende generation Carls Friederich Nagel jr. blev Bedstemoderen fra faderens side blev sin kones tante.

Bedstemoderen fra moderens side blev sin oldemor fra faderens side og Af bedstemoderens ægtefæller fra moderens side blev den ene hans bedstefar og den anden hans oldefar.

Hvad moderen og svigermoderen Mathilde Henriette Louise havde håbet, skete således ikke, nemlig at et barnebarn Kraus skulle videreføre Kraus-forretningen, men derimod den afviste svigersøn Ernst Daniel Nagels søn, der var et barnebarn af hendes datter Catharina Friederike og et barnebarn af hendes datter Henriette Marie.

Carl Friederich Nagel jr. var blevet gift med Erna Gehrken fra Hamburg, men døde uden efterkommere i 1940. Enken Nagel videreførte forretning indtil den blev nedlagt i 1950'erne.

Kilde: Dr.Frans Brenner og Ludwig Andresen.

➤ Siger et billede noget?

Vi må nok først stille os selv de 3 gyldne spørgsmål:

Hvem? Hvor? Hvornår?

1. Et gruppebillede af mor og døtre
2. I en have
3. Om sommeren

Når der heldigvis på bagsiden er skrevet hvem, skal man bare have placeret personerne rigtigt; Moderen i den mørke kjole. Ældste datter i den hvide kjole Yngste datter stående bag moderen mellemste datter siddende med hånden under kind.

Her formodes det at være i moderens have i Østerby på Fyn.

Tidsrummet kan være noget svært, men da det vides at den ældste datter dør i 1910 ved en drukneulykke i Mossøen og at faderen (som jo skulle være med på billedet er død i 1901) har vi en formodning: måske moderens 50-års fødselsdag i juli 1909.

Så mangler vi lige fotografen, her kunne det godt være den anden søster.

Der var 5 søstre :

Inger Marie-Gustava
Johanne-Riborg
Signe- Christine Anna og Sigrid.
Christine Anna dør i 1894.

Fotografen kunne altså godt være Gustava Johanne, som i øvrigt bliver lærerinde i Korsør.

Dog- alle er jo ikke så heldige at vide så meget om slægten. Billedet er udlånt af en fjern slægtning
FJB

➤ Havnegade 19, Allinge

Det var slagter Jens Hansen Marcher, der i 1827 opførte et 7 fags bindingsværkshus som han i 1831 solgte til skipper Jens Hendrik Hansen, der som ung mand købte en Jagt på ca. 30 ts, som blev det første større skib, der var hjemmehørende i Al-

linge.

Skibet kunne strandløbe den strand, som lå der hvor Havnen nu er bygget. Derfor blev stranden kaldt "Jai-strân".

Med dette skib sejlede han i sommerhalvåret til København eller Lübeck for at hente varer til områdets købmænd. Hans gravsten er bevaret på Allinges gamle Kirkegård.

Otto Wilhelm Alexander Marchmann. kaldtes "Mester", var borgmester, postmester og toldkontrollør, køber ejendommen i 1877.

Havde postkontor og toldkontor her i Havnegade. Den 1. oktober 1904 tog han sin afsked på grund af alder som postmester og blev afløst af sin datter Sigrid Marchmann, som senere blev postmester i Svaneke.

Hun indførte noget i Allingeboernes øjne så besynderligt som faste kontortider. Klokken 18 lukkede posthuset, og når folk om aftenen kom med deres breve, som de plejede, sad hun inde ved telegrafapparatet og fortalte dem, at posthuset var lukket, hvilket de fandt vitterligt at være noget vrøvl: "Stommened saad dær jo."

Nedenfor posthuset på havnekajen, lå der indtil omkring 1900 en gammel fiskerhytte med en "manjebänk", hvor fiskere og skibsroerne sad og røg deres snadde, mens de tog livet i øjesyn og gav tilværelsen

en kommentar med på vejen.

Billedet viser Marchmans Posthus med postvognen omkring år 1900.

I 1905 blev postkontoret flyttet til Kirkegade 8, Posttorvet. Marchmann var kongelig udnævnt borgmester.

I 1908 blev bygningen overtaget af Generaldirektoratet for Toldbetjening, der fortsætter med toldbetjening i bygningen. Den gamle bygning rives ned, og der opføres et toetages hus.

I 1985 sælger Toldvæsenet bygningen og der indrettes restauration i lokalerne.

Indvielsen af Rønne – Sandvigbanen den 6. maj 1913 betød også, at postforbindelsen overgik til Jernbanen.

Herefter ophørte postvognen med

hesteforspand mellem Rønne og Allinge.

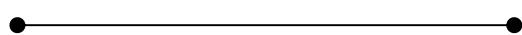
Vognen havde kørt til Rønne om aftenen og tilbage til Allinge om morgenen. Indtil 1908 var postvognens holdeplads ved Postkontoret her i Havnegade.

Men da posthuset i 1905 flyttede til Kirkegade flyttede også endestationen hertil.

Skulle man et ærinde til Rønne med postvognen, måtte man overnatte der i 2 nætter, da man ikke kunne få meget udrettet efter at posten kom til Rønne eller før den kørte tilbage om morgenen.

Men ofte gik folk frem og tilbage. Tog ærinder med, hvis folk skulle have købt noget i Rønne.

Samlet og skrevet af Aage Kure

➤ Dødebladene

Dødebladene er en udløber af politiets forarbejder til folkeregisteret i København.

Arbejdet blev startet i 1893 og sluttede i 1923.

I de ca. 30 år, arbejdet stod på, var der selvfølgelig nogen af de personer, der var blevet registreret, som døde undervejs.

De sedler, kartotekskort eller "blade", som de døde stod på, blev trukket ud og gemt i Københavns politis arkiv.

Hvad står der på dødebladet?

På selve "dødebladet" kan man som regel finde den dodes fulde navn, stilling, ægteskabelig stand, ægtefællens navn, bopæl og flytninger indenfor København, alder (fødselsdato), fødested samt dødssted - hvis vedkommende ikke er død dér, hvor han eller hun boede sidst.

Selvom der ikke er en særlig rubrik til det, så står dødsdatoen som regel Også på dødebladet.

....og dem der ikke døde?

På Københavns Stadsarkiv, som ligger på rådhuset, er der filmkort af det færdige arbejde; politiets registerblade 1893 - 1923.

Alle københavnere over 14 år havde deres eget kort.

Børn under 10 år og gifte kvinder står på faderens/mandens kort.

Fra 1869 - 1881 er der en slags "folketælling", nemlig de mandtalslister, som politiet lavede hvert halve år.

Mandtalslisterne er inddelt efter politikreds, år, gade og efternavn.

Stadsarkivet har også registre og protokoller fra Købehavns begravelsesvæsen.

Registreringen begynder 1805 og er komplet fra 1887 og til nutiden.

Kilde: Landsarkivet

➤ Hvad hed vi på Bornholm – i 1600-tallet? –

fra fadersnavn (= patronym) til slægtsnavn

I modsætning til Sverige har man i Danmark tidligt haft en ret så stram lovgivning vedrørende vore efternavne.

Allerede i 1526 påbød Frederik I, at hele adelen skulle bære faste slægtsnavne.

Skikken var kommet hertil i forbindelse med indvandringen af tyske adelsslægter og via kontakter til det sydligere Europa.

Mange danske adelsmænd havde da også længe benyttet sig af faste slægtsnavne – ofte skabt ud fra deres våbenskjold: *Brok, Galt, Gedde, Marsvin*.

Borgere og bønder – derimod - benyttede sig i middelalderen af fornavn + patronym (*Peder Hansen* (= søn), *Maren Hansdatter*).

Senere breder skikken med faste slægtsnavne sig til borgerstanden, hvor fx stednavne og forskellige erhvervsbetegnelser undertiden i tysk form dukker op som slægtsnavne i 1600- og 1700-tallet.

Arvelige *-sen*-navne, som vi kender i dag, forekommer kun spredt og kun

blandt de mere velstående borgere.

Hvordan fulgte bornholmerne så den nye navnemode?

Tre kilder har været brugt til denne lille undersøgelse af de bornholmske efternavne, nemlig Bornholms Militsliste (1678), Skifteprotokollen fra 1679ff. og Rønne Kirkes Regnskabsbog (1684ff.)

Skifteprotokollen handler for en stor del om skifter *på landet*, og navnetraditionen med fornavn + patronym holdes her fortsat strengt i hævd.

Det fremgår fx af et skifte i 1684 i Ibsker sogn i forbindelse med *Ole Pedersens* (salig) hustru *Hanne Hansdatters* død. Hun efterlader sig to sønner, *Morten Olsen* og *Hans Olsen*, desuden to døtre, *Giertrud Olsdatter* og *Margrethe Olsdatter*.

Ud fra materialet kan vi nok formode, at sønnen *Hans* – helt efter reglerne - er opkaldt efter sin morfar. Her har vi altså at gøre med en navnetradition, som lever i bedste velgående til et godt stykke ind i 1800-tallet – i al fald på landet.

Blandt de andre skrifter, jeg har gennemgået, finder vi dog også (til)navne som *Hans Munch*, *Hans Høy*, *Mons Køllere*, *Søren Treebeen* og *Peder Kofoed Jacobsen*, men der er langt imellem. Om enkelte allerede

er faste slægtsnavne kan ikke umiddelbart efterspores.

Anderledes ser det ud i købstæderne, fx i *Hasle*, *Nexø* og *Svaneke* i samme tidsrum.

Ved et blik i Militslisterne står det hurtigt klart, at her er standsforskellen tydelig – også når det gælder navnevalget.

Rådmænd, militærfolk af en vis rang og andre standspersoner har for ganske manges vedkommende tilnavne, som i visse tilfælde kan betragtes som faste slægtsnavne, eftersom de forekommer i tilknytning til familien de følgende generationer.

Blandt standspersonerne træffer vi navne som *Koefoed*, *Wolsen* (=Wolfsen), *Dich*, *Døsien*, *Hartvig*, *Hop* (Svaneke) *Rømmer*, *Winkelmand*, *Bohn*, *Harbo*, *Finne*, *Kamper*, *Funch*, *Vest*, *Pritt*, *Wildthagen* (Neksø).

En del af navnene kunne tyde på, at ikke alle har bornholmske aner langt tilbage i tiden. Mange erhvervsbetegnelser optræder som tilnavne, *Hans Gardener*, *Hans Smed*, *Hans Schomager*, *Clemmed Bødcher*, *Hans Schreder*, *Anders Kopseter*, *Peder Graver*, *Joen Vever* – alle Hasle, mens andre klart angiver den enkeltes oprindelige bosted, fx *Johan Svenske*, *Zander Skotte*, *Mogens Lolle* (Nexø).

Rønne er som bekendt Bornholms "hovedstad", og det er da også her, man træffer de fleste velstillede borgere, men naturligvis også folk fra almuen, selv om det desværre er sjældent, de nævnes i kilderne.

I Rønne Kirkes Regnskabsbog findes et såkaldt "stoleregister", hvorefter det fremgår, hvem der havde tilkøbt sig en fast plads i kirken. Det er naturligvis udelukkende byens bedrestillede, der havde råd til en sådan luksus.

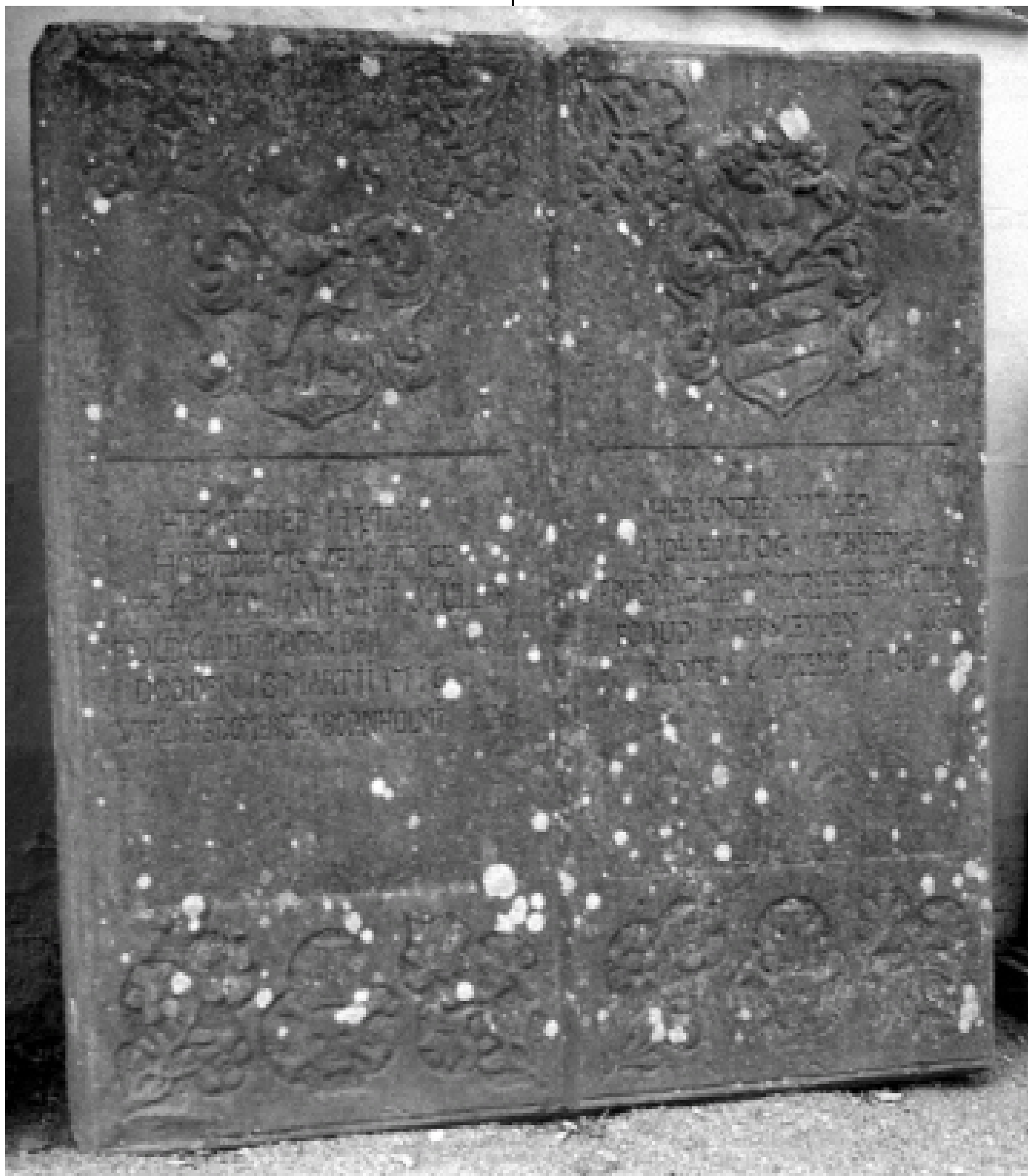
Mændene er klart i overtal, men til forskel fra mange andre kilder nævnes kvinderne også.

Fornavn + patronym + tilnavn/slægtsnavn finder vi hos ganske mange: *Hans Olufsen Schou* (byfoged), *Mads Pedersen Viborg* (byskriver), *Christian Mikkelsen Skotving* (sognepræst) og *Thor Dethlefsen Lind*. Et enkelt eksempel på fornavn + tilnavn + patronym er *Jørgen Bohn Mortensen*, men typen er sjælden.

Ellers er fornavn + tilnavn/slægtsnavn frekvent, fx *Henrik Brügman* (kirke- og skifteskriver), *Simon Holst* (mester), *Steffen Schultz* (auditør), *Augustus Deckner* (amtsskriver), *Matthias Rasch* (landsdommer).

Måske var patronymet så småt på vej ud i den velstillede borgerstand, i al fald hedder præstens søn *Michael Christian Skotving* og ikke *Christiansen*, som det ellers skulle være ifølge traditionen.

Anderledes ser det ud i håndværkerstanden. Her er typen ganske vist den samme som hos embedsstanden, men tilnavnet er i overensstemmelse med den enkeltes erhverv, eller måske med faderens.

Esben Laursen Snedsker, Peder Olufsen Skrædder, Hans Hansen Væver, Johan Tommesen Pottemager, Niels Mortensen Hjulmager, Laurs Hansen Tømmermand. Sådan kunne man blive ved.

Datidens håndværkere var eksperter inden for hver deres snævre felt, og tilnavne af den type er mange.

Ellers må man konstatere, at den traditionelle navnetype fornavn + patronym stadig blomstrer hos almenen i "hovedstaden", hvilket navne som *Olluf Jensen, Anders Rasmussen, Bent Pedersen, Mogens Andersen, Peder Nielsen, Niels Clemmensen, Morten Hogensen, Niels Mogensen* og mange flere vidner om.

Spindesiden er desværre ikke så vel repræsenteret. Hovedparten af materialet er koncentreret til de gifte kvinder. Vi vender os derfor mod "stolelisten" igen.

Det er almindeligt – især blandt adelen – at gifte kvinder beholder deres slægtsnavn ved giftermålet.

Det fremgår da også af listen: *Ingeborg Dorthea Vind* var født *Vind*, men giftede sig med friherre *Holck* og kunne derfor også kalde sig *friherreinde Holck*. *Martha Catharina Sandby* var til gengæld kun gift med en stiftsskriver, *Nicolai Brüggman*, men hun beholdt sit slægtsnavn efter giftermålet. *Kirsten Rasch* giftede sig

med landsdommer *Matthias Rasch* og overtog i forbindelse med brylluppet sin mands slægtsnavn.

Gravsten sat på Svaneke kirkegård med påskriften *Magdalena Margretha Hesler Müller*

Der er mange andre efternavnstyper, når det gælder den gifte kvinde: a) mandens slægtsnavn + -s, fx *Catharine Skotvings, Barbra Hermans, Karen Clemmets*, b) mandens fornavn + tilnavn/slægtsnavn + -s, fx *Gertrud Henning Bohns, Mette Hans Kofods, Karen Morten Kords, Marie Mads Kofods*, c) mandens fornavn + patronym + erhverv + -s: *Kirsten Lars Jensen Spillemands*, d) mandens fornavn + tilnavn/slægtsnavn + -s + enke: *Lisabet Claus Bohns Enke*.

Sidstnævnte optræder dog også et par gange i materialet som *Lisabet Bohn*. Endelig møder vi et par enkelte gange eksempler på faderens slægtsnavn + datter, nemlig *Elsebe Kofodsdatter*, der var gift med *Andreas Theiss*, og *Magdalena Margretha Heslersdatter*, gift første gang med borgmester *Pouel Kofoed* og anden gang med landsdommer *Ancher Antoni Müller*.

På hendes gravsten hensat på Svaneke kirkegård står *Magdalena Margretha Hesler Müller* – altså både faderens og ægtemandens slægtsnavn. Vi kan altså konstatere, at Frederik

I's påbud om faste slægtsnavne for adelen også synes at have smittet af på borgerskabet.

Måske er skikken også så småt på vej ind i håndværkerstanden. Anderledes er det på landet, hvor navngivningen stadig følger de gamle traditioner med patronym (-søn og -datter).

Navngivningen i 1600-tallet er naturligvis interessant i sig selv, men det er også værd at bemærke, at vi af og til støder på mange af de (senere) slægtsnavne, som man vel her på øen betragter som grundstammen i den bornholmske slægtsnavnetradition: *Koefoed, Rømer, Finne, Dich, Boss* for nu at nævne nogle enkelte.

De mange navne på -sen er i 1600-tallets slutning stadig underkastet de gamle love om opkaldelse.

Først i 1800-tallet, hvor påbudet om at antage et familie- eller stamnavn rammer høj som lav, kan vi tale om, at navne på -sen bliver faste slægtsnavne, navne skabt af de få mandsnavne, fx *Peder, Hans, Niels, Jens, Jørgen, Jep* (>lb), der ifølge opkaldelsesreglerne var populære på dette tidspunkt.

Epitafium opsat 1676 i Svaneke Kirke af Rådmand

Andreas Theiss over hans hustru Elsebe Kofodsdatter.

Kan ses på museet.

Artiklen er skrevet af Lilliane Højgaard Holm og bragt med hendes tilladelse.

➤ Konkurrencen

1. Hvilken by besøger foreningen d.13 september 2008?.
2. I hvilken periode havde man Dødebladene i København.?
3. Hvem har skrevet "Hvad hed vi på Bornholm – i 1600-tallet"?
4. I dette blad er ordet manje-bänkj omtalt, i hvilken by ligger denne?

5. I hvilken sogn ligger Harbohusse på Bornholm?.
6. Når der står dette i kirkebogen Baptismus hvad betyder dette?
7.
Denne gotiske skrift/tegn er en gammel møntenhed hvilken?
8. Hvor meget er en kultønde i liter og potter?. 192 potter = 173,9 liter

Der er 1 gavekort lydende på 200 kr.

Der trækkes lod blandt alle indkomne rigtige svar. Alle besvarelser skal være næstformanden i hænde senest den 15. okt. 2008.

Svarene sendes til Hans Ressel, Dampmøllegade 11, 3700 Rønne.

På et postkort eller lignende eller sendes på E-mail: kon@bslf.dk
Mærkes "Konkurrence".

Svar på sidste konkurrence

1. Jørgen Grønvald Elleby
2. I 1938,
3. d. 27. april 1924
4. Asta Nicolaisen
5. Pedersker
6. Begravede
7. Margrete I
8. 0,24 l

Tillykke til vinderen af konkurrencen

Medlems nr. 007-8

Jørn Kjøller
3700 Rønne

Bestyrelsen

Formand: *Frants Bøving*

Tlf. 56 97 40 04

E-Mail: fm@bslf.dk

Næstformand: *Hans Ressel*

Tlf. 56 95 81 82

E-Mail: nf@bslf.dk

Kasserer: *Tonni Jørgensen*

Tlf. 56 96 45 58

E-Mail: ks@bslf.dk

Sekretær: *Anette Schönwandt*

Tlf. 56 95 28 75

E-mail: sk@bslf.dk

Best. medlem: *Susanne Ressel*

Tlf. 56 95 81 82

E-mail: bm@bslf.dk

Best. medlem: *Poul Erik Regnersen*

Tlf. 56 96 41 18

E-mail: ingen mailadresse pt.

Suppleant: *Fie Ellebye*

Tlf. 56 99 00 77

E-mail: 1s@bslf.dk

Suppleant: *Jørgen Grønvall Elleby*

Tlf. 59185116

E-mail: 2s@bslf.dk

Adresse: *Pingels Allé 1, 3700 Rønne*

E-Mail : info@bslf.dk

Hjemmeside: www.bslf.dk

Giro nr.: 527 - 4621

Webmaster: *Philip Kofoed*

E-Mail: wm@bslf.dk

Bladudvalg: *Hans Ressel*

E-mail: info@bslf.dk

Slægtsforskningens faser

Den første tid på arkivernes læsesale benytter de fleste slægtsforskere til at finde de mest grundlæggende oplysninger om de enkelte personer: navn, fødselsdag og -sted, dødsdag og -sted, ægtefælle og forældre. Efterhånden begynder slægtsforskeren dog også at søge efter oplysninger, der ikke bare fortæller om, hvor og hvornår personerne levede, men også mere detaljeret om hvordan de levede. Det kan fx være oplysninger om:

- Erhverv & Ejendom og formue
- Boligforhold & Retssager
- Skilsmisse & ...og alt muligt andet!

Bornholms Slægts- og Lokalhistoriske Forenings Aktivitets kalender 2008 – 2009

Dato	Aktivitet	Foredragsholder
Torsdag 25. sep. 2008 kl.19:00	"Flåden omkring Christiansø"	Museumsinspektør Jacob Seerup
Onsdag 08. okt. 2008	<i>Arkiv aften</i>	
Torsdag 23. okt. 2008 kl.19:00	Hvordan bruger man Bornholms slægtssøgning?.	John G. Christensen
Onsdag 5. nov. 2008	<i>Arkiv aften</i>	
Onsdag 12. nov. 2008 kl. 19:00	"Hvad biblioteket kan hjælpe slægtsforskere med"	Birthe Christensen
Onsdag 26. nov.2008	<i>Arkiv aften</i>	
Onsdag 3. dec. 2008 Kl. 19:00	Julearrangementet	
Onsdag 14. jan. 2009 Kl.19:00	Lokalarkiverne fortæller: "Hvad laver vi "	De forskellige arkiver på Bornholm
Onsdag 28. jan. 2009	<i>Arkiv aften</i>	
Onsdag 18. feb. 2009 kl. 19:00	"Om kort og matrikelstyrelsens muligheder i slægtsforskningen"	Peter Korsgård
Onsdag 25. feb. 2009	<i>Arkiv aften</i>	
Lørdag 21 mar. 2009 kl. 14:00	Generalforsamlingen	Forslag til behandling på generalforsamlingen skal skriftligt være bestyrel- sen i hænde senest den 15. jan. 09, ifølge vedtæg- terne.
Onsdag 11. mar. 2009	<i>Arkiv aften</i>	
Onsdag 1. apr. 2009	<i>Arkiv aften</i>	
Onsdag 22 apr. 2009 kl. 19:00	"Om tiden efter 1658"	Ebbe Gert Rasmussen

Alle foredrag foregår i salen på Bornholms Centralbibliotek.

Alle arkivaftener foregår i lokalarkivet i kælderen på
Bornholms Centralbibliotek, starter kl.19:00

Husk at biblioteket lukker kl. 18:00 om onsdagen.